

Konstens Hus med arrangerande Luleå Konstförening visar just nu en samlingsutställning som man kort och gott kallat "Norrbottnisk grafik". Samlingsutställningar är ju överlag rätt hopplösa tillställningar med allt vad det innebär av brokighet. Här stramar dock valet av teknik upp presentationen samtidigt som man valt att hålla igen på deltagarantalet och gett var och en relativt stort svängrum. Man har även blandat gamla ringrävar med rätt oprövade namn vilket gett upphov till intressanta möten. De deltagande konstnärerna är Brita Weglin, Désirée Bergström, Eva Nordlund, Stig Pettersson, Margareta Jonnerby och Lena Unnerberg. Brita Weglin är väl den mest namnkunniga i församlingen och hennes bilder står i en klass för sig, inte bara storleksmässigt utan även i fråga om teknik. Det är stuns i trycket, om man så säger, med hela registret från svartaste svart till tunnaste grått. I några av bladen har hon även infogat chine collétytor i en avvikande papperskulör. Chine collé är klistrade applikationer av rispapper/kinapapper som vidgar uttrycksmöjligheterna i trycket. Weglins råa och burleska bildvärld för tankarna till primitiv urtid och hedniska ritualer. Man kan även i hennes val av bilder se en skärpning av uttrycket från de äldre lite blackare bladen *Kvinnligt väsen* och *Ögonblickets landskap* till de senare som det fullödiga *En lång rad av predikanter*. Stig Pettersson tillhör även han en av ringrävarna i sammanhanget. Han arbetar med etsningar och positiv lyftgrund med fetkrita som tecknas direkt på plåten. Denna upppteckning kombineras med traditionellt reservage med asfaltlack. Sedan etsas bilden i olika steg. Tekniken har karaktär av laverade teckningar och känns väldigt fri i linjen. Han är en säker tecknare och motiven är traditionella landskapsbilder. Pettersson har utvecklat det här sättet att jobba till ett omisskännligt signum, men som i enstaka fall rör sig oroande nära rutinens brant. När bilderna upphör att överraska uttrycker de inte lika mycket. Av de mer oprövade namnen lägger man märke till Eva Nordlund. I sina fyra collografer, det vill säga kartongtryck, visar hon en abstrakt bildvärld som man gärna skulle vilja se mer av. Bilderna *Sissel I och II* lyfter sig över de övriga i hennes kollektion. I collografin använder grafikern kartong i stället för kopparplåt. Den behandlas med shellack eller någon liknande isolering som gör att man kan torka ur den med lösningsmedel. På den kan man rista eller applicera lim eller klistra dit strukturer som man sedan infärgar för tryck i kopparpress. Materialet begränsar naturligtvis upplagorna och ibland blir det, beroende på hur kartongen behandlas, kanske bara en bild. Så är det också med monotypi, men då tecknar grafikern direkt med färg eller i en infärgad yta och gör ett enda avtryck. En annan teknisk vinkling på det här med grafik visar Désirée Bergström. Hon arbetar med en non-toxicmetod utarbetad vid Canadian School of Non-Toxic Printmaking av Keith Howard. Han fick som så många grafiker allergiska problem av grafikens alla lösningsmedel, så valet stod mellan att lägga av eller att hitta andra metoder för konstgrafiskt tryck. Med vanliga hushållskemikalier som Ajax, vinäger, rapsolja etc uppfann han nya metoder för bearbetning av kopparplåtarna. Detta har revolutionerat grafiken och många stora verkstäder har helt gått över till den här metoden och samtidigt förbjudit bruket av de gamla kemikalierna. Med non-toxicmetoden kan man göra allt som den traditionella grafiken kunde erbjuda och mer därtill. Bergström arbetar med linjeetsningar som hon kombinerar med airbrush-akvatint i små intima format. Hon arbetar med en dekorfärg som komplement till det svarta, ofta med bra resultat. Det finns en viss osäkerhet i trycktekniken i det att färgen inte känns riktigt mättad, men det krävs stor rutin för att bli en riktigt bra tryckare. Den lilla bilden *Ett jag* känns väl genomarbetad, så också *Berså*. Lena Unnerberg arbetar också med non-toxic metoden men hos henne känns osäkerheten väl så tydlig i en del, beträffande teknik direkt underkända, tryck. Detta kan också sägas om Margareta Jonnerbys linoleumtryck. Form, innehåll och tekniskt utförande korreponderar alltid i en bild. Brister det i något av leden så faller ohjälpligt bilden oaktat alla andra avsikter.

När man tittar på utställningen som helhet kan man konstatera att det är med samlingsutställningar som med körsång. En del sjunger klarare, renare och starkare medan andra mest mumlar med. Det starka får bära det svaga.

Bertil Sundstedt